

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Τμήμα Α΄

Ταχ. Δ/νση : Καρ. Σερβίας 10

Ταχ. Κωδ. : 101 84

Πληροφορίες : Βασίλης Δασουράς

Τηλέφωνο : 210.3375644

e-mail : v.dasouras@minfin.gr

**ΠΡΟΣ: ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΚΟΙΝ.: Γραφείο κ. Γενικής Γραμματέως
Φορολογικής Πολιτικής**

ΘΕΜΑ: «Απάντηση στην Ερώτηση με αρ. πρωτ. 7055/16.07.2026».

Σχετικά με την ανωτέρω Ερώτηση την οποία μας διαβιβάσατε με το Α.Π.: 134185 ΕΞ 2026/21.8.2026 έγγραφό σας και σε ότι αφορά τις αρμοδιότητες της υπηρεσίας μας, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Η κυβέρνηση έχει θεσπίσει μια σειρά από ευνοϊκές ρυθμίσεις για τη φορολογική μεταχείριση των αγροτών και την ενίσχυση των αγροτικών περιοχών γενικότερα.

Σύμφωνα, με το άρθρο 21 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν.4172/2013) στον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα περιλαμβάνονται εκ των άμεσων ενισχύσεων του Πυλώνα Ι της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, όπως αυτές ορίζονται, μόνο η βασική ενίσχυση καθώς και, κατά το ποσό που υπερβαίνουν τις δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ, οι πράσινες και συνδεδεμένες ενισχύσεις. Οι αγροτικές αποζημιώσεις στο σύνολο τους δεν περιλαμβάνονται στον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα.

Όλες οι περιπτώσεις των επενδυτικών επιδοτήσεων, οι λοιπές περιπτώσεις των εισοδηματικών ενισχύσεων και η κατηγορία της πρόωρης συνταξιοδότησης, δεν λαμβάνονται υπόψη στον προσδιορισμό του κέρδους από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα (σχετικό το 175019/01.12.2016 έγγραφο του ΟΠΕΚΕΠΕ).

Οι λοιπές περιπτώσεις εισοδηματικών επιδοτήσεων/ενισχύσεων, η πρόωρη συνταξιοδότηση, καθώς και το μέρος των πράσινων και συνδεδεμένων που δε λήφθηκε υπόψη κατά τον προσδιορισμό του κέρδους (αθροιζόμενες δηλαδή μέχρι τις 12.000 ευρώ), δύνανται να καλύπτουν τεκμήρια. (Σχετ. Ε.2005/2026 εγκύκλιος της Α.Α.Δ.Ε.)

Επιπλέον, προβλέπεται ότι τα κέρδη από ατομική αγροτική επιχείρηση φορολογούνται **αυτοτελώς** με την κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 15 του Κ.Φ.Ε.,

χωρίς να προστίθενται σε λοιπά εισοδήματα άλλων κατηγοριών, ενώ ο φόρος που προκύπτει για το εισόδημα από ατομική αγροτική επιχείρηση μειώνεται κατά το ποσό που προβλέπεται στο άρθρο 16 του Κ.Φ.Ε., και συγκεκριμένα κατά εννιακόσια (900) ευρώ για τον φορολογούμενο με ένα (1) εξαρτώμενο τέκνο, κατά χίλια εκατόν είκοσι (1.120) ευρώ για δύο (2) εξαρτώμενα τέκνα, κατά χίλια τριακόσια σαράντα (1.340) ευρώ για τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα, κατά χίλια πεντακόσια ογδόντα (1.580) ευρώ για τέσσερα (4) εξαρτώμενα τέκνα και κατά χίλια επτακόσια ογδόντα (1.780) ευρώ για πέντε (5) εξαρτώμενα τέκνα. Για κάθε επιπλέον εξαρτώμενο τέκνο μετά το πέμπτο, η μείωση του φόρου αυξάνεται κατά διακόσια είκοσι (220) ευρώ για κάθε επόμενο τέκνο). Η μείωση επέρχεται μόνο για τους κατ' επάγγελμα αγρότες, όπως αυτοί ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία, εφόσον τουλάχιστον το 50% του εισοδήματός τους, προέρχεται από αγροτική δραστηριότητα (άρθρα 16 και 29 του Κ.Φ.Ε.).

Με τις διατάξεις του **ν.5246/2025** (ΦΕΚ Α' 198/11.11.2025) «Φορολογική μεταρρύθμιση για το δημογραφικό και τη μεσαία τάξη - Μέτρα στήριξης για την κοινωνία και την οικονομία», και ειδικότερα, με τις διατάξεις του άρθρου 3 **από το φορολογικό έτος 2026** εφαρμόζεται **νέα φορολογική κλίμακα** (άρθρο 15 Κ.Φ.Ε.):

Εισόδημα (Μισθοί, συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα) σε ευρώ	Φορολογικός Συντελεστής (%)
0-10.000	9%
10.000,01 - 20.000	20%
20.000,01 - 30.000	26%
30.000,01 - 40.000	34%
40.000,01 - 60.000	39%
>60.000	44%

Από τις διατάξεις του νόμου αυτού αναλύοντας την παραπάνω κλίμακα φορολόγησης φυσικών προσώπων επισημαίνουμε τα εξής σε σχέση με την προισχύουσα κλίμακα:

- Μείωση κατά 2% στα κλιμάκια εισοδήματος από 10.000 € έως 40.000 €.
- Νέο κλιμάκιο για το εισόδημα από 40.000 € έως 60.000 € με συντελεστή 39%, ενώ ο ανώτατος συντελεστής 44 % θα ισχύει για εισοδήματα άνω των 60.000 €.
- Για φορολογούμενους **έως 25 ετών** και εισόδημα έως 20.000 € ο φορολογικός συντελεστής είναι **0%**.
- Για ηλικίες φορολογουμένων **από 26 έως 30 ετών** και εισόδημα μέχρι 20.000 € ο φορολογικός συντελεστής είναι **9%**.

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 58 του Κ.Φ.Ε., τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν τα αγροτικά συνεταιριστικά σχήματα (αγροτικοί συνεταιρισμοί, νομικές οντότητες που αναγνωρίζονται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ως ομάδες και οργανώσεις παραγωγών) από 1.1.2020 και μετά φορολογούνται με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%). Ο συντελεστής δέκα τοις εκατό (10%) είναι πολύ ευνοϊκότερος σε σύγκριση με τους συντελεστές φορολογίας εισοδήματος των υπόλοιπων νομικών προσώπων και οντοτήτων.

Όσον αφορά το εισόδημα από ακίνητη περιουσία, ειδικά για τους ασκούντες ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, δεν υπολογίζεται τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοχρησιμοποίηση ή δωρεάν παραχώρηση προς ανιόντες, κατιόντες και συζύγους, αγροτικών εκτάσεων στις οποίες περιλαμβάνονται λιβάδια, καλλιεργήσιμες γαίες, βοσκήσιμες γαίες, και κάθε είδους κατασκευές ή εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται για την άσκηση της δραστηριότητας αυτής (παρ. 2 άρθρου 39 του Κ.Φ.Ε.).

Επιπροσθέτως, ισχύει και η επιπλέον απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος επί κερδών από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, 50% ή 30% κατά περίπτωση, σύμφωνα με τα άρθρα 15 και 4 του ν. 4935/2022 (συμβολαιακή γεωργία).

Ως προς το τέλος επιτηδεύματος, υπενθυμίζεται ότι ακόμη και πριν από την πλήρη κατάργησή του για όλες τις ατομικές επιχειρήσεις που ισχύει από το φορολογικό έτος 2024 και επόμενα, στους αγρότες δεν επιβαλλόταν από το φορολογικό έτος 2019 και μετά (άρθρο 31, ν.3986/2011).

Επίσης, με την παρ. 2 του άρθρου 29 του Κ.Φ.Ε., όταν ο φορολογούμενος έχει κάνει πρώτη έναρξη δραστηριότητας από την 1 Ιανουαρίου 2013 και μετά, κατά τα τρία (3) πρώτα έτη άσκησης της δραστηριότητάς και εφόσον αθροιστικά τα ακαθάριστα έσοδά από επιχειρηματική και **αγροτική δραστηριότητα** δεν υπερβαίνουν τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ, τότε ο φορολογικός συντελεστής του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας φόρου εισοδήματος **μειώνεται** κατά πενήντα τοις εκατό (50%).

Αξιοσημείωτο τέλος είναι και η **πλήρης απαλλαγή των αγροτών** από το τεκμήριο του άρθρου 28Α του Κ.Φ.Ε., δηλαδή από το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Ως προς τον Φ.Π.Α. των αγροτών παρατίθενται οι παρακάτω ευνοϊκές διατάξεις:

Σύμφωνα με το άρθρο 48 του ν. 5144/2024 (νέος Κώδικας ΦΠΑ), όπως ισχύει, οι αγρότες, οι οποίοι πραγματοποίησαν το προηγούμενο φορολογικό έτος προς οποιοδήποτε πρόσωπο παραδόσεις αγροτικών προϊόντων παραγωγής τους και παροχές αγροτικών υπηρεσιών των οποίων η αξία ήταν κατώτερη των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ και έλαβαν επιδοτήσεις κατώτερες των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ, υπάγονται σε ειδικό καθεστώς. Οι εν λόγω αγρότες δεν επιβαρύνουν με Φόρο Προστιθέμενης Αξίας τις παραδόσεις των αγαθών τους και τις παροχές των υπηρεσιών τους και δικαιούνται επιστροφής του Φ.Π.Α. που επιβάρυνε τις αγορές αγαθών ή λήψεις υπηρεσιών, τις οποίες πραγματοποίησαν για την άσκηση της αγροτικής εκμετάλλευσής τους.

Το άνω ειδικό καθεστώς αγροτών, είναι προαιρετικό και απαλλάσσει τους αγρότες που εντάσσονται σε αυτό από τις υποχρεώσεις που έχουν όσοι υπάγονται στο κανονικό

καθεστώς Φ.Π.Α., δηλαδή από τις υποχρεώσεις τήρησης λογιστικών αρχείων (βιβλίων), έκδοσης στοιχείων και υποβολής δηλώσεων Φ.Π.Α. (σχετ.: ΠΟΛ.1007/2015, ΦΕΚ Α'73/16.1.2015).

Με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 111 του ν.4549/2018, σχετικά με την απαλλαγή των μικρών επιχειρήσεων του άρθρου 44 του **ν.5144/2024, (Α' 162) του Κώδικα Φ.Π.Α.** (άρθρο 39 του προηγούμενου Κώδικα ΦΠΑ), οι **αγρότες** του κανονικού καθεστώτος που θα επιλέξουν να υπαχθούν στο καθεστώς των μικρών επιχειρήσεων **δεν έχουν υποχρέωση υποβολής δηλώσεων Φ.Π.Α. και καταβολής του φόρου αυτού**, ανεξάρτητα από την κατηγορία βιβλίων που τηρούν. (σχετ.Ε.2012/17.1.2019 εγκύκλιος).

Περαιτέρω, με το άρθρο 47 του ν. 5144/2024 καθιερώνεται **ειδικό κατ' αποκοπή καθεστώς** καταβολής του φόρου, για ορισμένους κλάδους μικρών επιχειρήσεων, για τις οποίες, λόγω της φύσης άσκησης της δραστηριότητας τους, της δομής τους και της οργάνωσής τους, η τήρηση των υποχρεώσεων υπαγωγής στο κανονικό καθεστώς του φόρου, συνεπάγεται δυσανάλογα υψηλό διοικητικό κόστος. (σχετ. ΠΟΛ.1010/2015).

Τέλος, με την Κ.Υ.Α. Π.2869/2389/ΠΟΛ.137/4.5.1987 (Β'236) και την διευκρινιστική αυτής εγκύκλιο με αριθμ. Ε2076/6-12-2024 καθορίζεται η διαδικασία προκειμένου, μεταξύ άλλων, οι αγροτικές επιχειρήσεις που έχουν ενταχθεί, υποχρεωτικά ή προαιρετικά, στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ, εφόσον το επιθυμούν, να αγοράζουν από το εσωτερικό της χώρας ή να εισάγουν καινούργιο μηχανολογικό και λοιπό εν γένει εξοπλισμό με αναστολή καταβολής του ΦΠΑ στην περίπτωση που σε κάθε μεμονωμένη συναλλαγή για απόκτηση καινούργιων επενδυτικών αγαθών αναλογεί φόρος ίσος ή μεγαλύτερος του ποσού των 2.934,70 ευρώ (άρθρο 3 ν. 2093/1992).

Επίσης, σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ από 1/1/21 υπάγονται πλέον στον υπερμειωμένο συντελεστή Φ.Π.Α. έξι τοις εκατό (6%) τα παρακάτω αγροτικά και κτηνοτροφικά αγαθά: άχυρα και φλοιοί ακατέργαστων δημητριακών, έστω και τεμαχισμένα, αλεσμένα, συμπιεσμένα ή συσσωματωμένα με μορφή σβόλων, γογγύλια Σουηδίας (γογγυλοκράμβες), τεύτλα κτηνοτροφικά, ρίζες κτηνοτροφικές, χορτονομές (FOIN, LUZERNE), τριφύλλια, κτηνοτροφικά λάχανα, χορτονομές λούπινου, βίκου και παρόμοια κτηνοτροφικά προϊόντα, έστω και συσσωματωμένα με μορφή σβόλων, καλαμπόκι και υπολείμματα και απορρίμματα των βιομηχανικών ειδών διατροφής και τροφές παρασκευασμένες για ζώα, εξαιρουμένων των τροφών για σκύλους ή γάτες.

Περαιτέρω, από 15.3.2022 υπάγονται στον υπερμειωμένο συντελεστή Φ.Π.Α. έξι τοις εκατό (6%) και τα λιπάσματα.

Στο μειωμένο συντελεστή Φ.Π.Α. δεκατρία τοις εκατό (13%) σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ, όπως ισχύει, υπάγεται και η παροχή υπηρεσιών για τη γεωργική παραγωγή.

Από 1.11.2023, υπάγονται στο μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ δεκατρία τοις εκατό (13%) οι γεωργικοί ελκυστήρες και ελκυστήρες δασών, οι γεωργικές μηχανές, οι συσκευές και τα εργαλεία, οι αντλίες για υγρά, οι αεραντλίες και αεροσυμπιεστές για δεξαμενές ψαριών, τα κινητά σιλό, τα θερμοκήπια, οι δεξαμενές για ιχθυοκαλλιέργειες από γυαλί, τα κελύφη συσσωρευτών, οι πλωτές κατασκευές εκτροφής ψαριών, τα οποία από τη φύση τους και

τα χαρακτηριστικά τους προορίζονται κυρίως ή αποκλειστικά για τη γεωργία, την κτηνοτροφία ή τη δασοκομία (στην κτηνοτροφία περιλαμβάνεται κάθε δραστηριότητα εκτροφής ζώων, πτηνών, εντόμων ή ψαριών). Επίσης, υπάγονται στο μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ δεκατρία τοις εκατό (13%) οι δεξαμενές αποθήκευσης νερού που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην αποθήκευση νερού για την άρδευση ή τη στράγγιση ή την πυρόσβεση ή στις ιχθυοκαλλιέργειες. Εξαιρούνται τα μέρη και τα εξαρτήματα των παραπάνω αγαθών.

Οι παραπάνω διατάξεις του Κώδικα Φ.Π.Α. έχουν θεσπιστεί προκειμένου να βοηθηθούν οι μικροί παραγωγοί (ειδικό καθεστώς αγροτών) και να ενισχυθεί η ρευστότητα των αγροτών (μειωμένοι συντελεστές Φ.Π.Α.).

Ως προς τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.):

Με το άρθρο 50 του ν. 4916/2022 (Α' 65) τροποποιήθηκε το άρθρο 78 του ν. 2960/2001 (Α' 265) θεσπίζοντας μηδενικό συντελεστή Ε.Φ.Κ. ανά χιλιόλιτρο στο πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (DIESEL) κινητήρων που χρησιμοποιείται αποκλειστικά στη γεωργία από την 1η Ιανουαρίου 2022 έως και την 31η Δεκεμβρίου 2022, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις των ανατιμήσεων στα καύσιμα.

Στη συνέχεια, με το άρθρο 40 του ν. 5092/2024 (Α' 33) καθορίζεται, από την 1η Ιανουαρίου 2024 έως και την 31η Δεκεμβρίου 2024, μηδενικός συντελεστής Ε.Φ.Κ., ανά χιλιόλιτρο για το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (DIESEL) κινητήρων που χρησιμοποιείται αποκλειστικά στη γεωργία. Με την Α. 1037/2024 (Β' 1588) κοινή απόφαση των Υφυπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίστηκαν οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία εφαρμογής της ανωτέρω διάταξης.

Περαιτέρω, με το άρθρο 202 του ν. 5222/2025 (νέος Τελωνειακός Κώδικας) προβλέφθηκε ότι: «εξακολουθούν να ισχύουν οι παρ. 4 και 4β του άρθρου 78 του ν. 2960/2001, περί απαλλαγής από τον Ε.Φ.Κ. του πετρελαίου εσωτερικής καύσης (DIESEL) κινητήρων που χρησιμοποιείται αποκλειστικά στη γεωργία για τα έτη 2023 και 2024».

Τέλος, θα υπάρξουν αλλαγές στον τρόπο επιστροφής του Ε.Φ.Κ. αγροτικού πετρελαίου, οι οποίες θα ισχύσουν από 01/11/2026. Ειδικότερα, από 1/11/2026, οι αγρότες θα κατεβάζουν εφαρμογή στο κινητό τους, θα δείχνουν QR code στο πρατήριο και θα λαμβάνουν άμεση έκπτωση 0,41€/λίτρο κατά την πληρωμή. Έως τότε, θα ισχύει το τρέχον σύστημα τριμηνιαίων επιστροφών.

Επισημαίνουμε ακόμα ότι προς στήριξη του πρωτογενούς τομέα με το άρθρο 95 του ν.4982/2022 (Α' 195) δύναται να χορηγείται **ενίσχυση** σε επιχειρήσεις γεωργικών εκμεταλλεύσεων σύμφωνα με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων λόγω της ενεργειακής κρίσης και της αύξησης του κόστους των λιπασμάτων. Δικαιούχοι είναι φυσικά πρόσωπα, επαγγελματίες αγρότες, καθώς και νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες. Η ενίσχυση είναι **αφορολόγητη**, ακατάσχετη και ανεκχώρητη στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης.

(σχετ. ΚΥΑ Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών & Αγροτικής Ανάπτυξης και τροφίμων με αριθμ.635/321245/2022, ΦΕΚ Α'5579/31.10.2022)

Τέλος, σας γνωρίζουμε ότι το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών παρακολουθεί την αποτελεσματική εφαρμογή της φορολογικής πολιτικής και αξιολογεί τις επιπτώσεις των ληφθέντων φορολογικών μέτρων. Οι αποφάσεις για τις όποιες μεταβολές στη φορολογική πολιτική και νομοθεσία, όπως για την ενίσχυση του πρωτογενούς τομέα της οικονομίας και την αντιμετώπιση των προβλημάτων αγροτών, λόγω ασθενειών στις αγροτικές καλλιέργειες, καιρικών φαινομένων π.χ. χαλαζόπτωση κλπ., λαμβάνονται με γνώμονα την κοινωνική δικαιοσύνη, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη συμβατότητα με το ενωσιακό δίκαιο και τις δημοσιονομικές δυνατότητες της χώρας.

**Η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης
Ελένη Βρέντζου**